

tán András Etfalváról fenyővizért egy ezüst forint, Lócsai Mihály Kovászáról kékért egy ezüst forint, Bedő Dávid Kálnokról kályha-csempéért egy ezüst forintot, Fekete Mózes kófaragó-munkáért két ezüst forint, Kovács Domokos Sepsisztgyörgyöri patkóért két ezüst forintot, Tompa Margit hímzésért és foltozásért két ezüst frt, Görög Rózsalia Pákéból horgolással egy ezüst forint, Feldmann Jakabné házi szöttekért egy ezüst forint, a házi-ipart és iparos szakokat át tejeszt háromszéki egyesület a szövődés felállításáért dícsérő oklevél, Binder Lajos gépész-mérnök a szövődés felszerelése és vezetése körüli szakértő tevékenységéért dícsérő oklevél, Veres Bénéjárné házi szöttekért dícsérő oklevél, a sztkatolnai kisgazdai kör házi szöttekért dícsérő oklevél, Veres Istváné különféle házi szöttekért dícsérő oklevél, Benkő Györgyné Árkosról házi vásznakért dícsérő oklevél, Csákány Lilla házi vásznak és szedett festésekért dícsérő oklevél, Vitályos Gáborné Gidófalváról több nyüstös vásznakért dícsérő oklevél, Gyárfás Samu selyemtermelésért dícsérő oklevél, Béli Tivadárné Bodoláról selyemtermelésért dícsérő oklevél, Boda Samu selyemgubókért dícsérő oklevél, Deák Lajosné, Tompa Mari, Péter Józsefné, Kányádi Györgyné, Ördög Ferencné, Ferenc Anna, Imre Károlyné, Földes Mózesné házi szöttekért dícsérő oklevél, Német Mártonné taplómunkákért dícsérő oklevél, a csikszeredei gazd. felső-népiszkola limburgi sajtért dícsérő oklevél, Madár Mihály csik-szeredei felső-népiszkolai igazgató limburgi sajt készítéséért dícsérő oklevél, Vrencsán Vaszi tömlő-turóért dícsérő oklevél, Pojenár András tömlő-turóért dícsérő oklevél, gr. Kálnoky Dénes írós javért dícsérő oklevél, Türk György malomtermékekért dícsérő oklevél, Zsigmond testvérek Kolozsvárról malomtermékekért és sürtött tejért dícsérő oklevél, Könöges és Kopony mûmalom-készítményekért dícsérő oklevél, Cserey Jánosné málnaszeszert dícsérő oklevél, Haraly község faedényekért dícsérő oklevél, Botfalva (Brendorf) mûmalomkészítményekért dícsérő oklevél, a hosszafalusi mûfaragásati felső-népiszkola mûfaragványokért dícsérő oklevél, Kupcsay János mûfaragásati tanár a mûfaragászat sikeres tanításáért dícsérő oklevél, Jekelius Károly (Brassó) nagy-baconi vaskészítményekért dícsérő oklevél, Zakariás András öntött vaskészítményekért dícsérő oklevél, Péter Ferenc mûfaragás Keresztúrról mûfaragványokért dícsérő oklevél, Baczon község téglá és cserép zindelyért dícsérő oklevél, Révay Pálné Nagy-Bacsonból a vegy-mintázatokért egy arany, a fülei vashámor ayt-és öntött vaskészítményekért dícsérő oklevél, Bartha Károly hordókért, Barabás János N.-Bacson hordókért, Lázár Irén szőnyegszövedetekért, a holtvövényi gyár készítményeiért dícsérő oklevél.

Kelt Sepsiszentgyörgy, 1879. okt. 5-én.

Hintz János, Eltes Elek,
bizotts. eln. bizotts. jegyző.

A brassói „Gazdasági takarékpénztár”.

Brassó, október hó 1879.

Az osztrák-magyar bank egyik legfontosabb hivatása volna kisbirtokosainkat olcsó hitel által azon helyzetbe hozni, hogy ne csak kizárólagosan a termésre legyenek utalva, hanem a kor folyton haladó követelményeihez képest birtokaik kezelését összeköthessék a földbirtok természetével összeférő üzletekkel és így az uszora, úgy mint jó és rozsz időjárás nyomása alól szabaduljanak.

De a nemzeti bank ezt vagy nem akarta, vagy nem tudta tenni.

Ezen mulasztást pótolandó, a székelőföldön több magán-pénztézet létesült, melyek dacára annak, hogy jól vezetettek és hogy egészséges alapon fektetvék, még sem felelnek meg az egész szükségletnek.

Ezen körülményt tekintve, több magas állású tekintélyes birtokos és pénzügyi tekintély a szomszéd megyékből megalapították gróf Kálnoky Pál ó mélt. elnökléte alatt a brassói bank vezérigazgatója, Alexi Teochar és az én vezetésem mellett a „Gazdasági takarékpénztár”-t.

A befektetők érdekeit ezen intézet szigorúan megóvando, nemcsak egy erős tartalékokkal biztosított, hanem eddig még nem ismert mérvben engedett ellenőrzést magára az ügykezelésre a befektető közönségnek.

Czélja ezen intézetnek minden irányban és mentől tovább, annál olcsóbb pénzforrásokat nyitni birtokosainak, kis iparosainak és kereskedőinknek, legfőbb törekvése leendő lehetőleg hosszúra nyúló és részletfizetések által törleszthető hitelt nyújtani.

Több oldalról félremagyarázatot ezen takarékpénztár törekvése.

Semmi sem áll távolabb tőlünk, mint a már létező ilyenmő pénztézetek rovására akarni emelkedni.

Ellenkezőleg azon modern iskola tanait valljuk, mely szerint mentől több magán-pénztézet, annál sikeresebb működésök, mert egyik a másikat segíti, pótolja.

Semmi sem igazolhatja ecclatansabban ezen tételt, mint épen jelen concret eset.

Ugyanis minden ember tudja, hogy ily intézetek felvirágzására két dolog elkerülhetetlenül és első sorban szükséges: az idegen tőke és ezzel szemben szükséges ismerete a körülményeknek és hitelviszonyoknak az elhelyezésnél.

Idegen tőke alatt én nem egyik vagy másik nagyobb intézetnél reescomptó által nyert pénzt értem, hanem a valódi tőkét, azon tőkét, mely a nagy közönség megtakarított fölléréből képződik és melyre névbe minden komoly intézet csakis összegyűjtő és elhelyező organum gyanánt szerepelhet.

Már pedig nem vonható kétségbe, hogy nekünk oly tőkék állanak rendelkezésünkre, melyek a már létező vidéki intézetek rendelkezési körén túl esnek; p. o. akármily előnyököt ujujtana is a kézdi-vásárhelyi takarékpénztár, a brassói közönség mégsem helyezné soha oda föllereit.

Nem bizalmatlanságból, hanem azon körülménnyel fogva, mivel a befektető mindig közvetlen felügyelete és rendelkezése alatt akarja tudni pénzét.

De maga a kézdi vásárhelyi takarékpénztár is csak bajosan vállalkozhatnék brassói pénzek felvételére, eltekintve a külfelolyásoknak alávetett és előre nem látható folytonos fluctuációját a tőkének.

Másfelől nagy előnyben van felettünk a k. vásárhelyi intézet az elhelyezés kérdésénél közvetlen a helyszínen tett tapasztalatok alapján itélvén meg a hitelviszonyokat. Tehát egymásnak nem árthatunk, de igen is sokat használhatunk.

A mi legelsőzintűbb óhajtatunk a többi intézetekkel a legszorosabb egybekötöttségben élni.

Még egy ellenvetésre akarok röviden reflectálni. Azon semmit mondó frázisra: „Ugy is igen sok a pénz, nincsen elhelyezés”.

Ez nem áll: nem állhat nálunk, kik a fejlődés alsó fokán állunk, mikor még a civilizatio élén álló és tőkégazdag Franciaországban és Angliában sem lehet azt mondani: „igen sok a pénz”; mert épen a tőke segíti elő azon folyton növekvő productiót és consumtiót, mely voltaképen képezi a materialis haladást és emelkedést. Már pedig ma már kétséget nem szenved, hogy egy egyesek, mint nemzetek existentiájá vagyoni állásukhoz van kötve.

Ezen haladásnak, ezen vagyonosodásnak egy vidéken fokozatosan kell történnie, és első sorban a pénztézetek hivatása elősegíteni az által, hogy helyesen alkalmazott hitellel ipart és kereskedelmet teremtet ottan, a hol még nincsen.

A földbirtok rationalis kezelésével, az ipar és kereskedelem emelésével pedig nagyobbodik az üzleti kör, erősödik a vállalkozási szellem és mind nagyobb és nagyobb mérvekben nyer a tőke alkalmazást, csakhogy az ilyenformán igénybe vett pénzsegély akkor nem egy nyomasztó teher gyanánt fog ránk nehezédni, hanem fructifáló befektetés lesz, mely egyeseknél a jólétet, általánosságban pedig a civilizatiót fogja elősegíteni.

Tehát nincs igen sok pénz, még elég sincs.

De azon esetre, ha igazán tulságosan sok pénz volna is, épen bankokat kellene alakítani, mert a bankok nem szaporítják a már létező tőkét, nem fabricálnak új pénzt, hanem csak eszközlik a létező pénzkészlet egészséges elhelyezését.

A Gazdasági takarékpénztár tetleges működését előre közhírré fogja tenni

Maurer Viktor.

Országgyűlés.

Eltekintve attól a jámbor ötlettől, mely kétségbe vonta, vajjon a ház egyáltalán akar-e foglalkozni Boszniával s a melyet Apponyi gróf tartózkodott is rhetorikájának mélabus szárnyaira emelni — még mindig roppant gyermekes marad az ellenzéknék magatartása. A kormány által benyújtott törvényjavaslatokat okvetlenül tárgyalnia kell a háznak, hogy a javaslatok tárgyalásának bizottsági előkészítése helyes, azt Apponyi gróf később, midőn újabb bizottságok szervezéséről volt szó, maga is elismerte. Így aztán igazán nem lehet tudni, hogy hol van itt a veszélyes praecedens, mikor a ház azután is elvetetheti a javaslatot, ha a bizottság már tárgyalta. Ha lehet itt veszélyes praecedensről szó, az legfőbb az ellenzék eljárásában lehet föltalálni. Mert ha innétül sem lesznek szerkesztésőbb argumentumai, akkor bizony nem sok sikerrel bízathatja magát. — A ház hozzájárult a bizottság kiküldetéséhez.

Még egy hasonló ártatlan csatát próbált az ellenzék az inségek részére nyújtandó segély szövegére kerülvél. Scitovszky János, az egyesült ellenzék rokonszenves fiatal szónoka, pártja nevében kijelentette, hogy a főispáni jelentések mellett a közigazgatási bizottságokat is meg kellene hallgatni. Ebben igaza is volt, csakhogy ezt a kormányelnök nyilatkozata sem zárta ki azon esetek kivételével, hol rögtön kell intézkedni s hosszas tanácskozások mellett komoly szerencsétlenségeknek tennék ki egész vidékeket. Az egyesült ellenzék hivatalos nyilatkozata azonban nem is ezért érdemel figyelmet. Sokkal élvezetesebb benne az az öntudatlan dícséret, melyet a közigaz-

gatási bizottságoknak zeng, melyeket eddig anynyira neveltségekkel igyekezett tenni.

Szociális korszak közében egy mulatóságos epizód is fordult elő. Egyszer meg nagyméltóságos a kormányelnököt, a mi a szébal busmagyarjainál a felháborodás hangos kitérőseére vezetett.

Legtöbb derültséget azonban kétségtelenül Verhovay keltett, midőn megszidta a kormányt azért, hogy az idén jobban folynak be az adók, mint tavaly. Verhovay a jelen évségére hivatkozott, de arról megelégedezett, hogy az csak most kezdődhetik s az adók jobb befolyása már az elejétől ered.

Ülés volt még pénteken. Vagy két heti szünet is lesz, mialatt a bizottságok előkészíthetik a legsürgősebb törvényjavaslatokat:

KÜLÖNFÉLÉK

Szintársulatunk szerdán egy ügyes életképet adott, a Toldy Z. által fordított és annak idejében kemény kritikát kiállott „Három pár cipő” című darabot. A két első felvonás csinos kompozíciója, az utolsó pedig pikáns cselekvénye által tartá lekötve a figyelmet. A darab hősnője Hetényi Antonia (Léni) volt. Nagy otthoniassággal, kedélyességgel párosult kellemmel s az utolsó felvonásban szeretettelémeltő csintalansággal játszott s a közönséget sokszoros tapsokra rá-adta, nehány sikerült jelenete után ki is hívták a csinos „suizter majsztranné” asszonyt. Szathmáry (Flink L.) szokott józú humorával most sem volt fuvar, Benkő Jolán (Éder Laura) rövid szerepét ügyesen játszta el. — Csütörtökön a „Peleskei notárius” került színre. A czimszerepet Zádor vitte elég tiszta fel-fogást tanusító játékkal, csupán egy kis kedvetlenség vagy valami éfelé volt érezhető rajta s ez természetesen az élénkség rovására történt. Találó rögtönzés is hallottunk tőle. Mikor ugyanis az a jelenete következett, a hol Baczur Gázsival beállít néző publikumnak, kedélyesen elhelyezkedve az orchestrum melletti széken, végig nézett a gyér közönségen s megcsóválván fejét az üres székek láttára, így szólott nagy komolyan Gázsizhoz: „enye beh rászédett bennünk az az urfi; azt mondta, hogy olyan sokan vannak a színházban, hogy helyet sem lehet kapni.” A közönség tapsokkal fogadta ezt a keserves humort. Baczur Gázsiznak (Kovács) egy pár dala, pl. a „hej de szép volt hajdanában” igen alant volt intonálva. Benkő Jolán (Desdemona) bekormoztatván Othellonak (Szathmáry) általa, a notárius intervencziója alatt tökéletesen kiesett komolyságából. — Az előadás sokkaj élénkebb lehetett volna ilyen szereplők mellett.

„Magyarország” és „Egyetértés” egyik közelebbi számában azt a bolondos hírt bocsátja szélnek, hogy itt az egyesült ellenzék „párttervezet”-t tartott. Ebben a gyűlésben (!) aztán kimondatott, hogy ama brutális megtámadással, melyet közelebbről lapunk szerkesztője ellen intéket, — a pártnak semmi köze nincs. Hát ez nagyon bölcs és okos beszéd, a mit mi ezennel készpénz ilyánant veszünk — s annak idejében fel is használjuk. Eddig tehát még semmi baj nincs. Hanem a nevezett közlemény védelme alá veszi magát a tény is és úgy látszik, döntő bíról lép fel a közönség előtt ez ügyben. Erre névbe tehát felvilágosítjuk a tevélygőket, hogy ebben a dologban nem az „Egyetértés”, sem a „Magyarország” s nem is a „párttervezet” (!) hanem a s.-sztygyörgyi járásbírószág fog a napokban dönteni.

A dakozás. Bitai György, bukaresti lakos a csik-karczfalvi tüzkárosultak javára lapunk szerkesztőségénél 2 frtot adakozott. Atszolgáltattuk ez összeget megénk alispánjához illetékes helyére juttatás végett.

Nyilvános köszönet. Az erdélyi gazdák tiszteletére adott bál tiszta jövedelmének felét, 35 forint 35 krajczárt a rendező bizottságtól átvettém. Midőn ezen összegért a bálban résztvevőknek köszönetemet nyilvánítottam, egyszersmind értesitem a közönséget, miszerint ezen összeget nyilvános elszámolás kötelezettsége mellett a székelly nemzeti muzeum-örnek aprólékos kiadásokra áadtam. — Kelt Sepsisztgyörgyön, 1879. okt. 10. Potsa József, főispán.

Kimutatás az október hó 3-án tartott táncszestély bevételeiről és kiadásairól. Bevétele: Személyjegy elkel 103 drb. a 1 frt 103 frt. Csaldjegy elkel 9 darab a 2 frt 18 frt. Felülfizetett főispán méltóságos Potsa József ur 4 frtot, és közjegyző tek. Benedek János ur 1 frtot. A jegyzőszobba földjén találatott 1 frt. Összeg: 127 frt. — Kiadások: Nyugta szerint a zenekarnak kifizetett 35 frt. Falragasz és táncrend nyomatványért számla szerint 8 frt 50 kr. Számla szerint Csutak testvéreknek petroleum és lámpaüvegért 5 frt 20 kr. Sz. sz. 2 font stearin gyertyáért 1 frt. Sz. sz.